

nykker Niels Wulfsberg

BLADET

genbladet as

tor Truls Lie

aksjonssjef Øyvør Dalan Vik

Design Studio

sk, Lillestrøm

mysterium

norske forlag utgitt kriminal-
m besatt. Dusinet fullt og halv-
ere hvert år, kan det se ut til.

penger på kriminallitteraturen,
forlagene er ikke fornøyd bare
er ikke der, ja, hele det litterære
runner for å pøse ut krim på et
ulpens versjon av melk og hon-

akk... at. 90-årenes kriminal-
ikke som pulp fiction: dårlig pa-
r heller serier av typen Cappe-
i å se billige og uinteressante ut
iterer noe av det mest spennede
dag. Ir får et oversatt essay
rim?

ommer spenningsbøkene ut i
somslag, i serier, lik gamle da-
ns bøker har forfatternavnet i
er i romersk stil, som om bøke-
yldendals thriller-seriere har en
indikerer noe ultrahipt og hy-

grad noen trekk av dette - mel-
tatur i klassisk forstand og
nde.

det er vitterlig ganske ståket
intervjuer med og reportasjer
stere, norske som utenlandske.
resse av alt oppstusset. Et ek-
avnet skal være unevnt - har
ørtalt alle som vil høre «vilka
ar gjort». I Norge forteller han
kvinnelige krimforfatterne er
iger på denne jord. Han følger
takket være den stadig bedre
bøker synes å ha fått øynene
fullverdig litterær sjanger.
denne sammenhengen, at ved-

Wehrmacht oppgjør

113463

Mars har vært en begivenhets-
rik måned i Forbundsrepublik-
ken med halvnakne, demon-
strerende kullarbeidere og det
største politioppbudet i landets
historie i forbindelse med en
atomavfallstransport. Den før-
ste helgen i mars fant også den
største nazi-demonstrasjonen i
tysk etterkrigshistorie sted.
Nærmere 5.000 nynazister og
«alte Kameraden» hadde kom-
met fra hele Tyskland til
München for å vise sin avsky.
Like mange motdemonstranter
hadde møtt opp, og kun et
mannsterkt politi hindret full
krig i Münchens gater.

Foranledningen var en utstil-
ling over Wehrmachts krigsfor-
brytelser i Øst-Europa og Sovjet-
unionen i årene 1941-44. Utstil-
lingen har i løpet av to år vært
innom 16 tyske og østerrikske
byer og hatt 130.000 besøken-
de. Men det var først da den
kom til München - en gang
kjent som «Hauptstadt der Be-
wegung» til en viss Adolf Hitler
- at det ble virkelig bråk.

Utstillingen viser - gjennom
originaldokumenter og et stort
billedmateriale - hvordan Wehr-
macht fulgte maksimen om en
rasistisk utryddelseskrig i øst og
sto ansvarlig for at 1.5 million
jøder, mer enn 3 millioner krigs-
fanger og mellom 5 og 7 millio-
ner andre sivile døde utenom
kamphandlinger. I en befaling
fra general Walter von Reiche-
nau i oktober 1941 het det at
soldatene som sloss på Østfron-
ten hadde som sin «historiske
oppgave ... en gang for alle å be-
fri det tyske folk fra den asia-
tisk-jødiske fare». Et dokument
som er funnet relativt nylig viser
at Wehrmachts forløper, Reichs-
wehr, allerede i 1925 begynte å
planlegge og forberede en an-
grepskrig i øst.

Det var Vest-Tysklands første
kansler, Konrad Adenauer, som
etablerte den seiglivende myten
om at Wehrmacht, i motsetning
til SS og ulike politiavdelinger,

Enkelte tyskere har vanskelig for å godta at Wehrmacht var et redskap for
Hitlers rasistiske utryddelseskrig i øst.

ikke hadde deltatt i krigsforbry-
telsene. Myten ble avlivet av
krigshistorikere allerede tidlig
på 1960-tallet, men den fortsatte
å leve videre i deler av den vest-
tyske befolkningen.

CSUs partiorgan, *Bayern-
kurier*, skrev på lederplass i
forkant av Wehrmacht-utstil-
lingen at den var en «tilintet-
gjørelsesfelttog mot det tyske
folk ... i likhet med Nürnberg-
prosessene i 1946». Sjefen for
München CSU, Peter Gauweiler
- en lokal Jörg Haider-ut-
gave som startet hetskampan-
jen - mente på sin side at ut-
stillingsansvarlige Jan Philipp
Reemtsma heller burde ha la-
get en utstilling over ofrene for
tobakksrøking fremfor over
Wehrmachts ofre. Reemtsma
grunnla Institutt for samfunns-
forskning i Hamburg, som står
bak utstillingen, for penger
han arvet etter sin far som var
en stor tysk sigarettfabrikant.

Ledende bayerske sosialde-
mokrater med Münchens tidli-
gere overborgermester, Hans-
Jochen Vogel, i spissen har
bedt Gauweiler å tenke over
om han ikke egentlig hører
hjemme i det høyreekstreme
partiet NPD. Vogel minte om

at CSU i sin tid ble grunnlagt
av bayerske motstandsfolk, og
at CSU-ledelsens taushet i sa-
ken er pinlig for partiet.

München CSUs frieri til bru-
ne velgere bryter med en etablert
konsensus i tysk politikk om
ikke ha noe med ekstremister å
gjøre. Men også regjeringen i
Bonn har på sin måte distansert
seg fra Wehrmacht-utstillingen.
Blant annet har forsvarsministe-
ren nektet å la Bundeswehr være
representert ved utstillingsåp-
ningene. Det skal kanskje ses i
sammenheng med at regjeringen
det siste året har hatt et lovfors-
lag på bordet som skal beskytte
dagens tyske soldaters ære ved å
forby offentlig å ytre at «Solda-
ter er mordere». Lovforslaget er
foreløpig lagt på is på grunn av
den sterke politiske motstanden.

Regjeringen i Bonn burde
bekymre seg mindre for solda-
tenes «ære» og mer for den
snart 5 millioner store hæren
av arbeidsledige. Så mange har
det ikke vært i Tyskland siden
tidlig 30-tall.

Lars Hoff

apropos Elle, melle, hilsegalopp

For snart to uker siden fant det
sted et motesjåvv på Astrup Fe-
utkikk etter mennesker som var
like, tidsmessig skulpturelle som

mistenke dem for å være beinfri.
Bortsett fra én av dem, selvsagt.